

FYLKESMANNEN I NORD-TRØNDELAG
Miljøvernnavdelingen

Saksbehandler: Karstein Kjølstad

Deres ref.:
Vår ref.: 2008/3244

Vår dato: 17.07.2008
Arkivnr: 461.2

Verdal kommune
Rådhusgt 17
7650 VERDAL

Til syn avløpsanlegg 29. mai 2008 - oversendelse av rapport

Vedlagt oversendes rapport etter tilsyn for avløpssektoren den 29. mai 2008.

Avvik skal rettes så snart som mulig. Vi ber om tilbakemelding innen 15. oktober 2008 med rapport om iverksatte tiltak for å lukke avvik. Dessuten bes om informasjon om andre tiltak for å redusere risiko for forurensing i forbindelse med anmerkningene i tilsynsrapporten.

For manglende tiltaksplan, nevnt under avvik 1, som skulle være oversendt innen 01.02.2007, settes som ny frist 15. oktober 2008.

Med hilsen

Svein Karlsen (e.f.)
miljøverndirektør

Karstein Kjølstad

Saksbehandlers telefon: 74 16 80 61

FYLKESMANNEN
I NORD-TRØNDELAG
MILJØVERNAVDELINGEN

Tilsyn for avløpsanlegg Verdal kommune. 29.05.2008

RAPPORT.

Rapportens innhold :

Denne rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble avdekket innen følgende kontrollerte områder:

- innhold og oppbygging av kommunens internkontrollsystem
- ledningsanlegg (ledninger, pumpestasjoner, overløpsinstallasjoner)
- renseanlegg
- utslippskontroll for renseanlegg og resipientovervåking

Hovedkonklusjon:

Tilsynet er en del av en nasjonal aksjon for avløpssektoren i kommunene og vart gjennomført sammen med Arbeidstilsynet. Oppsummeringen viste at Verdal kommune ikke oppfyller alle krav i utslippstillatelser og at internkontrollen kan forbedres for avløpssektoren. Det avrt under kontrollen funnet tre avvik og gitt ei anmerkning.

Utarbeidet dato: 17.07.2008

Godkjent dato:

Sign.:

Sign.:

Saksbehandler

leder miljøvernavdelingen

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	4
2. Dokumentunderlag	4
3. Omfang	4
4. Avvik.....	5
5. Anmerkninger	6
6. Gjennomføring	7

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter et tilsynsbesøk ved Verdal kommune den. 29. mai 2008.

Kontrollen vart gjennomført ved gransking av dokumenter, ved møter med personer i organisasjonen, og ved befaring på noen anlegg for å se om rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis.

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som er avdekket under kontrollen.

- AVVIK defineres som overtredelse av vilkår gitt i utslippstillatelse eller gjeldende lover og forskrifter, eller på kommunens egne prosedyrer og instruksjoner som har relevans for det ytre miljø.
- ANMERKNING er forhold som ikke omfattes av definisjonen for avvik, men som miljøvernavdelingen mener det er riktig å påpeke for å ivareta og forbedre det ytre miljø.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var :

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter
- Forurensningsloven
- Forurensningsforskriften
- Utslippstillatelse for Verdal tettsted datert 17. januar 2007.

3. Omfang

Kontrollen har omfattet kommunens håndtering av følgende emner:

Internkontrollsystemet (IK-systemet):

- Status for oppbygging av system
- Organisasjonsplan inkl. ansvars- og myndighetsområder.
- Avviksbehandling herunder behandling av naboklager

Ledningsanlegg

- Utslipp av urensset kloakk fra ledningsnett
- Pumpestasjoner
- Spesielle tilførsler

Renseanlegg og slambehandling.

- Tilsyns- og overvåkingsrutiner
- Gjennomgang av driftsresultater

Utslippskontroll

- Mengdemåling og tilføringsgrad
- Prøvetakingsmetoder og rapporteringsrutiner

Avfall

- Innsamling av farlig avfall og kloakkslam

4. Avvik

Avvik 1: Verdal kommune har noen brudd på utslippstillatelse og andre enkeltvedtak etter forurensingslovgivningen.

Avvik fra: Utslippstillatelse for Verdal tettsted datert 17. januar 2007 og forurensingsforskriften kap 11 og 14.

Kommentarer:

Det finnes til sammen 56 pumpestasjoner i kommunen. Det mangler rist og skumskjerm på overløp i mange pumpestasjoner. Rist og skumskjerm skal hindre kloakksøppel i å flyte ut i vassdrag når pumpestasjoner ikke fungerer eller når ledninger tettes i gjen. Det er krav i utslippstillatelsen at det skal monteres utstyr for å fjerne kloakksøppel.

I Verdal sentrum er det fortsatt en god del av ledningsnettene bygd etter fellessystemet. De siste åra er det gjennomført separering av ledningsnettene i områder med stor risiko for kjellerflom. I dag er flere områder separert og kostnader med kjellerflom er redusert. Det er fortsatt betydelig risiko for kjellerflom på deler av Ørmelen. Fortsatt vil det være områder med fellessystem eller områder under separering og der vil regnvannsoverløpene være i funksjon når det regner og under snøsmelting.

Det er overvåkingsanlegg for alle store pumpestasjoner. I internkontrollen finnes oversikt over alle stasjonene. I internkontrollen finnes opplysninger for hvert overløp om utstyr for søppelfjerning, om det er overvåking eller varslingsystem og om hvilken resipient overløpet går til. Ca 15 pumpestasjoner er i dag ikke tilknyttet overvåkingsanlegg. Det er usikkert om kommunelegen er orientert om plassering av overløpsutslipp og om resipientmessige hensyn er lagt til grunn for overvåking. I utslippstillatelsen pkt 5 er det krav om at ved overløp til resipienter med brukerinteresser skal det være installert varsling til driftssentral eller blinkende alarmlys.

I fylkesmannens brev datert 12.10.2004 er Verdal kommune pålagt å utarbeide en tiltaksplan for å lukke avvik for ledningsnettene. Dette gjelder hovedsakelig manglende montering av utstyr for fjerning av kloakksøppel. Frist for å levere tiltaksplanen er satt til 01.02.2007, men tiltaksplanen er ikke mottatt.

Prøvetaking gjøres ikke i ht § 14-11 i forurensingsforskriften. Innløpsprøven er ikke representativ fordi det i perioder kommer returstrømmer fra slamavvanning. Det medfører at innhold av næringsstoffer blir for høye. Verdal kommune skal ha en gjennomgang av prosedyrer for prøvetaking og med bistand fra Driftsassistansen arbeides det for å sikre at krav i forskriften oppfylles også etter 1.1.2009.

Avvik 2: Verdal kommune har overutslipp ved Ørin renseanlegg når slamanlegget skal reoveres.

Avvik fra: Utslippstillatelse for Verdal tettsted datert 17. januar 2007

Kommentarer:

Ørin renseanlegg mottar kloakkslam fra store deler av Innherred. Slamavvanning skjer med sentrifuge. Dersom slamavvanningen stoppes ved reparasjoner eller vedlikehold av anlegget må uavvannet slam føres til lagertanker. På anlegget er det lagertanker som er store nok for å kunne motta slam i en til to dager med normalt mottak.

Ved lengre driftstanser må mottak av slam reduseres. Slammet fra renseanlegget må i alle tilfeller føres til lagertanker for avvanning. Dersom lagertankene blir oppfylt har det skjedd at renseanlegget blir stanset og all kloakk føres urenset ut i fjorden gjennom utslippsledningen.

Gjennom dette tilsynet er fylkesmannen gjort kjent med at det planlegges utbygging av slamanlegget som tar over ei uke. Lagerkapasiteten for uavvannet og for avvannet slam er ikke tilstrekkelig og renseanlegget må stanses. I denne perioden må renseprosessen stanses og dermed vil krav til rensing ikke oppfylles.

Det er ikke gjennomført risikoanalyser og heller ikke satt opp beredskapsplaner for havari av slamsentrifuge. Ørin renseanlegg tar i mot store mengder eksternt slam og er utstyrt med kun ei avvanningsmaskin. Lagerkapasiteten for uavvannet slam må tilpasses risiko for langvarig driftstans på slamavvanningsenheten.

Avvik 3: Verdal kommune har ikke iverksatt rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i HMS-lovgivningen eller i enkeltvedtak etter forurensingsloven.

Avvik fra: Forskrift om internkontroll § 5, 2. ledd

Kommentarer:

Ved tilsynet fikk vi overlevert Internkontroll for avløp revidert mai 2008. En del av internkontrollen var nylig oppdatert og dette var ikke tilstrekkelig kjent i organisasjonen og ikke fulgt opp. Når alle prosedyrer blir fulgt opp vil dette være et godt verktøy for å sikre mot avvik på avløpssektoren.

Det er nedskrevet prosedyrer for avvikrapportering og rapportskjema foreligger. Mange avvik er ikke nedskrevet, men mange rettes fortløpende. En oversikt over registrerte avvik viser at mange avvik ikke er rapportert etter fastsatte prosedyrer.

Det er utarbeidet skriftlig dokumentasjon som skal sikre en fungerende internkontroll. Det meste av dokumentene er utarbeidet i 1997 og det er gjort oppdateringer. Det er fastsatt rutiner for gjennomgang av dokumentasjon med jevne mellomrom, men disse er ikke fulgt.

Det er gjennomført vernerunder. Det er utarbeidet prosedyrer for internt tilsyn, men prosedyrene er ikke fulgt de siste årene. Internt tilsyn og vernerunder bør omfatte funn i forhold til både forurensingsloven og andre lover under HMS-forskriften.

Det finnes nedskrevne prosedyrer og risikovurderinger, men prosedyrene følges ikke helt. Risikovurdering og kartlegging av forbedringsmuligheter for avløpssektoren, legges til grunn for årsbudsjett for VA-sektoren.

På nettstedet www.regelhjelp.no finnes tilgang på oppdatert informasjon om regelverket for ulike bransjer.

5. Anmerkninger

Anmerkning nr 1: Verdal kommune har ikke avklart strategi for å forbedre vannkvaliteten i sjøen og vassdrag.

Kommentarer:

Det er ikke fastsatt mål for vannmiljø, og det er ingen kommunedelplan for vassdrag, sjø eller for kloakkutslipp.

Ved undersøkelser i småbekker i 1991 og 1997 vart det avdekket at 16 av 26 bekker var sterkt forurenset med næringssalter og tarmbakterier. I 2006 vart det gjort undersøkelser i noen bekker, men det gjennomføres ikke systematiske resipientundersøkelser.

Badeplasser nært sentrum er ikke undersøkt.

Kommunen ved kommunestyret har myndighet etter forurensingsloven og flere kapitel i forurensingsforskriften og kan føre tilsyn. Det er uklart om tilsynsmyndigheten er delegert fra kommunestyret til administrasjonen. Det er ikke utarbeidet instruks for den som har tilsynsmyndighet.

Flere store bedrifter fører avløpet inn på kommunalt nett. Det gjelder meieri og slakteri samt avløp fra avfallsanlegget til Innherred renovasjon. Krav til intern rensing, varsling og dokumentasjon av påslipp er regulert av avtaler med bedriftene. Det er ikke stilt krav med hjemmel i § 15A-4 i forurensingsforskriften.

6. Gjennomføring

Kontrollen ble gjennomført med et møte på kommunehuset, med gjennomgang av IK-systemet. Deretter ble det gjennomført befaring på ledningsnettet og noen pumpestasjoner og på Ørin renseanlegg.

Følgende personer har deltatt på tilsynet :

Navn	Funksjon	Etat
Bård Kotheim	Enhetsleder	Verdal kommune
Steinar Lyng	Driftsoperatør	Verdal kommune
Ragnar Laugen	Avdelingsingeniør	Verdal kommune
Karstein Aksnes	Driftsoperatør	Verdal kommune
Frode Forfang	Driftsoperatør	Verdal kommune
Leif Inge Paulsen	Overingeniør	Fylkesmannen
Karstein Kjølstad	Overingeniør	Fylkesmannen